

ชื่อเรื่อง : วิถีชีวิตของคนเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

ผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนธ์ และคณะ

ปีที่ทำวิจัย : 2548-2549

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตของคนเลี้ยงสุนัขบางแก้ว ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่มีลักษณะการเลี้ยงที่แตกต่างกัน ใน 3 กรณี คือ กรณีการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในคอกเพาะเลี้ยง กรณีการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในโรงเรียนและกรณีการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในครอบครัว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบแผนพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 8 ขั้นตอนคือ 1)การเลือกสนามวิจัย 2)การกำหนดแหล่งข้อมูล 3)เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4)การเตรียมตัวเข้าสนามวิจัย 5)การเข้าสนามวิจัย 6)การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 7)การวิเคราะห์ข้อมูล 8)การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1.ความเป็นมาในการเลี้ยงสุนัขของคนเลี้ยง

สาเหตุ/แรงจูงใจและจุดเริ่มต้นในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว จะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขแห่งบริบทวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งในส่วนที่เป็นแรงจูงใจในเชิงธุรกิจ และไม่เชิงธุรกิจ ตลอดจนเป็นความต้องการส่วนบุคคล เพื่อเติมเต็มความรู้สึกของตนเองให้ โดยสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการที่จะเลี้ยงสุนัขบางแก้วได้นั้น ผู้เลี้ยงจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรักสัตว์โดยเฉพาะสุนัขเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว นอกจากนี้ สมาชิกในครอบครัว จะต้องให้การสนับสนุนในการเลี้ยงดังกล่าวด้วย รวมถึงผู้เลี้ยงควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อลดแรงต่อต้านจากบุคคลรอบข้าง

2.วิธีการเลี้ยงและความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

วิธีการเลี้ยงจะแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขแห่งบริบทและเป้าประสงค์ในการเลี้ยง ผู้เลี้ยงจะเลือกใช้วิธีการให้อาหารแบบใด ขึ้นอยู่วัตถุประสงค์ในการเลี้ยง ความยาก-ง่ายในการเตรียมอาหาร ความเชื่อของผู้เลี้ยง ตลอดจนเศรษฐกิจฐานะของผู้เลี้ยงเป็นสำคัญ และพบว่า การเลี้ยงในระบบธุรกิจ ซึ่งมีการเลี้ยงสุนัขบางแก้วเป็นจำนวนมาก จะจัดให้สุนัขอยู่ในคอก/กรง เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่การเลี้ยงในระบบกึ่งธุรกิจหรือครัวเรือน จะให้สุนัขได้มีบริบทแห่งการดำเนินชีวิตร่วมไปพร้อมๆ กับผู้เลี้ยง ส่วนในเรื่องของการดูแลสุขภาพของสุนัขนั้น ในระบบธุรกิจ

จะมีการดูแลในเรื่องของสุขภาพของสุนัขบางแก้วมากกว่า โดยการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วนั้น จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสถานการณ์ในแต่ละกรณีศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งความแตกต่างในแง่ของการกำหนดความรับผิดชอบนี้เอง ทำให้ระบบแห่งความผูกพันระหว่างสุนัขบางแก้วกับผู้เลี้ยง แปรเปลี่ยนไปในแต่ละกรณีศึกษา

3. รายได้และรายจ่ายเนื่องมาจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

การเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่เน้นในเชิงธุรกิจ หรือกึ่งธุรกิจ มีวัตถุประสงค์หลักคือการก่อให้เกิดรายได้ ในขณะที่การเลี้ยงในระบบครัวเรือนนั้น เป็นการเลี้ยงเพื่อช่วยเฝ้าบ้าน หรือเพื่อเป็นเพื่อนคลายเหงา จึงพบว่าการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้จากการเลี้ยงสุนัขบางแก้วน้อยมาก ซึ่งวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดวิธีการเลี้ยงที่แตกต่างกัน และก่อให้เกิดรายจ่ายหรือต้นทุนในการเลี้ยงที่แตกต่างกันไปด้วย พบว่าในบริบทของระบบธุรกิจนั้น จะมีรายจ่ายหรือต้นทุนสูงที่สุดรองลงมาคือระบบธุรกิจ และที่มีน้อยที่สุดคือระบบครัวเรือน

4. ผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่มีต่อวิถีชีวิตของคนเลี้ยงและคนรอบข้าง

การเลี้ยงสุนัขบางแก้วนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบในสองด้าน คือทางด้านบวก และทางด้านลบ โดยทางด้านบวกนั้น ได้แก่ การก่อให้เกิดรายได้ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การช่วยเป็นเพื่อนคลายเหงา การช่วยป้องกันทรัพย์สินจากโจร ขโมยต่างๆ ในขณะที่ผลกระทบทางด้านลบของการเลี้ยงสุนัขบางแก้วนั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่เป็นผลที่เกิดจากการการที่สุนัขบางแก้วก่อให้เกิดความรำคาญให้แก่บุคคลรอบข้าง และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบว่าผลกระทบทางด้านบวกในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว ไม่ว่าจะป็นในกรณีศึกษาใดๆ ก็ตาม มีมากกว่าการเกิดผลกระทบทางด้านลบในทุกกรณี

ประกาศคุณูปการ

รายงานเรื่อง วิถีชีวิตของคนเลี้ยงสุนัขบางแก้ว ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายท่าน โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 กรณีศึกษา อันได้แก่ ลุงเจี๋ย แซ่เล้า เจ้าของคอกเพาะเลี้ยงสุนัขบางแก้วกมลชัย อาจารย์สุวิทย์ ทองคำ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านวังโป่ง ผู้ริเริ่มโครงการหมาส่งเรียน และผู้ใหญ่วิเชียร ถิ่นฐาน ผู้ที่ยังคงอนุรักษ์การเลี้ยงสุนัขบางแก้วในครัวเรือนให้อยู่คู่กับชุมชนบางแก้ว ตลอดจนบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับผู้ที่ เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 รายดังกล่าว ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลอันสะท้อนถึงแบบแผนและความเป็นไปของวิถีชีวิตของคนเลี้ยงสุนัขบางแก้ว จนทำให้ผู้วิจัยได้ซึมซับ และมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อปรากฏการณ์ต่างๆ จนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานวิจัยฉบับนี้ได้ในที่สุด

คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านดังที่เอ่ยนามแล้วในเบื้องต้น ตลอดจนอีกหลายๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ มา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัย

กรกฎาคม 2549